

Svar på Arbetsmiljöverkets inspektionsmeddelande 2019/006614 Farsta Norra hemtjänst

Nedan följer Farsta stadsdelsnämnd svar på Arbetsmiljöverkets inspektionsmeddelande 2019/006614 som gäller Farsta Norra hemtjänst.

1 SAM – Rutin för undersökning och riskbedömning utifrån arbetsmiljön hos och med kund

Brist

Under inspektionen på Farsta Norra hemtjänst noterades brister i verksamhetens rutin för undersökning av arbetsförhållanden och bedömning av risker för arbetstagare att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet med och hos kund.

Krav 1.1

Arbetsmiljöverkets krav på åtgärder efter utförd inspektion innebär att ta fram och införa rutiner som säkerställer att undersökning av arbetsförhållandena genomförs samt att risker för att arbetstagare ska drabbas av ohälsa eller olycksfall bedöms.

Arbetsgivarens svar:

En rutin för undersökning och riskbedömning av arbetsmiljön hos och med kund är framtagen. Rutinen ingår i avsnittet ”Rutin för att undersöka arbetsmiljön, riskbedöma, vidta åtgärder samt ta fram handlingsplan, SAM och OSA” i Arbetsmiljöhandbok för avdelning äldreomsorg på Farsta stadsdelsförvaltning, se bilaga 1. Syftet med rutinen är att förebygga att arbetstagare drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet med och hos kund genom att regelbundet undersöka och riskbedöma arbetsmiljön. Rutinen är utformad så att den kan tillämpas både inom hemtjänsten samt på vård- och omsorgsboende. Rutinen har anpassats till Farsta Norra hemtjänst, se bilaga 2:1.

Rutinen har gjorts känd för samtliga arbetstagare på Farsta Norra hemtjänst genom att rutinen har presenterats på APT eller i direkt dialog med medarbetare. Farsta Norra hemtjänst har upprättat en checklista som medarbetare signerar när de tagit del av rutindokumentet.

2 SAM – Undersöka, riskbedöma, åtgärder och handlingsplan med och hos hemtjänstkund

Brist

Arbetsmiljöverket uppmärksammade att Farsta Norra hemtjänst inte tillräckligt undersökt och riskbedömt arbetsförhållanden i arbetet med enskilda hemtjänstkunder.

Krav 2.1 a)

Arbetsmiljöverkets krav innebär att komplettera undersökningar av arbetsförhållanden och bedöma riskerna för ohälsa och olycksfall i arbetet med och hos kund.

Arbetsgivarens svar:

Undersökningar och riskbedömningar av arbetsmiljön med och hos kund är genomförda utifrån en ny mall för riskbedömning. Mallen omfattar de huvudsakliga faktorer som kan påverka arbetsmiljön med och hos kund och lämnar utrymme för att kunna identifiera övriga riskkällor. I den framtagna rutinen för undersökning och riskbedömning utifrån arbetsmiljön med och hos kund framgår det att samtliga faktorer som kan påverka arbetsmiljön ska undersökas och bedömas. Se bilaga 1, 1:1:5 och 2:1.

Krav 2.1 b)

Arbetsmiljöverkets krav innebär att utifrån genomförda undersökningar och riskbedömningar vidta de åtgärder som behövs på kort och lång sikt för att förebygga ohälsa och olyckor.

Arbetsgivarens svar:

Åtgärder för de risker som har identifierats i undersökningarna av arbetsmiljön med och hos kund framgår i de dokumenterade riskbedömningar som har genomförts. Åtgärderna utgör en handlingsplan. De åtgärder som har behövt vidtas direkt är genomförda. De åtgärder som inte genomförs omedelbart framgår i handlingsplanen. Se krav 2.1 c).

Krav 2.1 c)

Arbetsmiljöverkets krav innebär att fem oidentifierade handlingsplaner skickas in till Arbetsmiljöverket. I handlingsplanerna ingår samtliga faktorer som kan påverka

arbetsmiljön i arbetet med och hos kund samt de åtgärder som behöver vidtas.

Arbetsgivarens svar:

Farsta Norra hemtjänst bifogar fem oidentifierade riskbedömningar som utförts med stöd av den nya mallen för riskbedömning och handlingsplan för åtgärder av risker. Se bilaga 3:1.

Krav 2.1 d)

Arbetsmiljöverkets krav innebär att Farsta Norra hemtjänst ska upprätta en skriftlig handlingsplan där det framgår när riskbedömningar hos samtliga kunder ska vara genomförda.

Arbetsgivarens svar:

En handlingsplan är upprättad där det framgår när samtliga undersökningar och riskbedömningar ska vara klara. I handlingsplanen framgår en prioritering av de undersökningar och riskbedömningar som kvarstår att göras. Se bilaga 4.

Krav 2.2 a)

Arbetsmiljöverkets krav innebär att arbetsgivaren ska säkerställa att de personer som har tilldelats uppgiften att undersöka och riskbedöma arbetet med och hos kund har arbetsmiljökunskaper som minst omfattar:

- De regler som har betydelse för arbetsmiljön i det arbete som ska utföras
- Fysiska, organisatoriska och sociala förhållanden som innebär risker för ohälsa och olycksfall
- Åtgärder för att förebygga ohälsa och olycksfall
- Arbetsförhållanden som främjar en tillfredställande arbetsmiljö

Arbetsgivarens svar:

Avdelning för äldreomsorg, Farsta stadsdelsförvaltning, har tagit fram en avdelningsövergripande rutin som redogör för säkerställandet av kunskap hos medarbetare och skyddsombud. Syftet med rutinen är samtliga medarbetare ska ha grundläggande kunskap om arbetsmiljöfrågor, att skyddsombud får en omfattande grundutbildning i arbetsmiljö, att kunskaperna fylls på regelbundet samt att fördelning av arbetsmiljöuppgift dokumenteras skriftligt. Se bilaga 1.

Krav 2.2 b)

Arbetsmiljöverkets krav innebär en redovisning av hur Farsta Norra hemtjänst uppfyller kravet att säkerställa att de personer som tilldelats arbetsmiljöuppgifter har den kunskap som krävs för uppdraget.

Arbetsgivarens svar:

Den rutin som arbetsgivaren hänvisar till i svar på krav 2.2 a) syftar till att säkerställa att de personer som har tilldelats arbetsmiljöuppgifter har de kunskaper som krävs för uppdraget.

3 OSA – Riskbedömning och vidta åtgärder samt handlingsplan**Brist**

Vid tidpunkten för inspektionen på Farsta Norra hemtjänst hade den årliga medarbetarenkäten nyligen genomförts varför det ännu inte fanns en upprättad handlingsplan utifrån resultatet av undersökningen.

Krav 3.1 a)

Arbetsmiljöverkets krav innebär att utifrån medarbetarenkätens resultat bedöma om det finns risker i den organisatoriska och sociala arbetsmiljön på Farsta Norra hemtjänst. Riskerna ska dokumenteras i en handlingsplan och det ska framgå om riskerna är allvarliga eller inte. I handlingsplanen ska de åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet och som inte genomförs omedelbart anges.

Arbetsgivarens svar:

En handlingsplan för Farsta Norra hemtjänst har tagits fram utifrån de risker i den organisatoriska och sociala arbetsmiljön som framkommit i resultatet av medarbetarenkäten. Se bilaga 5.

Krav 3.1 b)

Arbetsmiljöverkets krav innebär att medarbetare och skyddsombud ska ges möjlighet att medverka i riskbedömning samt planering av åtgärder.

Arbetsgivarens svar:

Medarbetare och lokalt skyddsombud har varit delaktiga i framtagandet av handlingsplanen. Medverkan framgår av underskrift på handlingsplanen. Se bilaga 5.

4 SAM – Fysisk skyddsronnd/arbetsmiljöronnd: riskbedömning, vidta åtgärder samt handlingsplan**Brist**

Den årliga fysiska skyddsronnden var vid tidpunkten för inspektionen ännu inte genomförd på Farsta Norra hemtjänst. Av detta skäl saknades en handlingsplan för de risker som framkommit i skyddsronnden.

Krav 4.1 a)

Arbetsmiljöverkets krav innebär att utifrån den genomförda skyddsronden bedöma om det finns risker för ohälsa eller olycksfall i arbetet. Riskbedömningen ska dokumenteras skriftligt och det ska framgå om riskerna är allvarliga eller inte.

Arbetsgivarens svar:

En skyddsrund är genomförd och en riskbedömning samt handlingsplan för åtgärder har tagits fram. Se bilaga 6.

Krav 4.1 b)

Arbetsmiljöverkets krav innebär att skyddsombud och medarbetare ska ges möjlighet att medverka i genomförandet av den fysiska skyddsronden och upprättande av handlingsplanen.

Arbetsgivarens svar:

Skyddsombud har varit delaktig i genomförandet av skyddsrund samt framtagande av handlingsplan. Medverkan framgår av underskrift på protokollet. Medarbetare har erbjudits möjlighet att delta. Se bilaga 6.

Krav 5 Belastningsergonomi – Kunskaper och information om risker för belastningsskada**Brist**

Arbetsmiljöverket uppmärksammade att Farsta Norra hemtjänst inte kunde redovisa hur det säkerställs att arbetstagare i en framtid har aktuella kunskaper i belastningsergonomi.

Krav 5.1

Arbetsmiljöverkets krav innebär att se till att arbetstagare har tillräckliga kunskaper om:

- Lämpliga arbetsställningar och arbetsrörelser och hur skadliga arbetsrörelser kan undvikas,
- Hur teknisk utrustning och hjälpmedel ska användas,
- Vilka risker olämpliga arbetsställningar, arbetsrörelser och olämplig manuell hantering medför,
- Hur tidiga tecken på överbelastning av leder och muskler yttrar sig.

Kravet innebär även att kunskaper i belastningsergonomi ges i samband med introduktion, oavsett när på året en medarbetare påbörjar sin anställning, att kunskaperna hålls aktuella samt att arbetstagare ges möjlighet att träna in en lämplig teknik i verklig miljö.

Arbetsgivarens svar:

Avdelning för äldreomsorg har upprättat en rutin för säkerställande av kunskaper i belastningsergonomi. Rutinen syftar till att säkerställa att medarbetare har den information och kunskap som krävs för att kunna bedöma risker för belastningsskada samt hur skador kan undvikas. Rutinen är anpassad på lokal nivå där det framgår hur introduktion och utbildning anpassas till arbete i ordinärt boende. I checklista för introduktion av ny anställd finns även en punkt om kunskaper i belastningsergonomi och hjälpmedel. Se bilaga 1, 1:1:2 och 2:1.

Krav 6 SAM – Introduktion och kunskaper**Brist**

Under Arbetsmiljöverkets inspektion på Farsta Norra hemtjänst uppmärksammades det att introduktionen för nyanställda, vikarier samt medarbetare som varit borta från arbetet en längre tid behövde kompletteras avseende vem som informerar om arbetsmiljörisker i verksamheten och när denna information ges.

Krav 6.1

Arbetsmiljöverkets krav innebär en komplettering av rutin för introduktion av nyanställda och arbetstagare som varit borta från arbetet en längre tid.

Arbetsgivarens svar:

Rutinen för introduktion är kompletterad utifrån de krav som ställts i inspektionsmeddelandet. Rutinen ingår i Arbetsmiljöhandbok för avdelning äldreomsorg inom Farsta stadsdelsförvaltning. Rutinen kompletteras av en checklista för introduktion som anger vem som ansvarar för de olika momenten i introduktionen samt när i tid de olika momenten ska utföras. Rutinen är även lokalt anpassad. Se bilaga 1, 1:1:2 och 2:1.